

Návrh habilitačnej komisie
vo veci habilitačného konania PaedDr. Márie Belákovéj, PhD.,
spracovaný v zmysle § 7 ods. 2 Zásad Trnavskej univerzity v Trnave o postupe
získavania vedecko-pedagogických titulov docent a profesor

a) Zoznam členov habilitačnej komisie

prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD. – predsedníčka

Katedra anglického jazyka a literatúry, Pedagogická fakulta, Trnavská univerzita v Trnave, pracovníčka vysokej školy, na ktorej sa habilitácia uskutočňuje

členovia:

doc. PhDr. Stanislav Štěpáník, Ph.D. – člen

Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

prof. PaedDr. Milan Ligoš, CSc. – člen

Katedra slovenského jazyka a literatúry, Filozofická fakulta Katolíckej univerzity v Ružomberku

b) Zoznam oponentov habilitačnej práce

prof. PaedDr. Ľudmila Liptáková, CSc., Katedra komunikačnej a literárnej výchovy, Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove

doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD., Katedra slovenského jazyka a komunikácie, Filozofická fakulta Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Mgr. Iveta Valentová, PhD., Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra v Bratislave (samostatná vedecká pracovníčka v oblasti onomastika)

c) Odborné posúdenie prednesenej prednášky uchádzača

Habilitantka PaedDr. Mária Beláková, PhD. predniesla pred habilitačnou komisiou a vedeckou radou PdF TU habilitačnú prednášku pod názvom *Žiacke prezývky a ich potenciál vo vyučovaní materinského jazyka*. Zvolenú tému odporučila na svojom riadnom rokovaní dňa 20. apríla 2023 vedecká rada Pedagogickej fakulty TU v Trnave ako adekvátnu, aktuálnu a pre príslušný odbor (odborová didaktika) mimoriadne atraktívnu. Téma habilitačnej prednášky úzko súvisí s doterajším vedeckým a pedagogickým pôsobením habilitantky, čo dokazuje jej doterajšia výskumná a publikačná činnosť.

Obsah habilitačnej prednášky sa odvíjal podľa nasledujúcej osnovy:

1. Žiacka prezývka ako onymická subkategória – výklad pojmu, terminológia, stručný náčrt doterajších tematicky blízkych výskumov.
2. Žiacka prezývka pohľadom edukanta – definícia, onymické príznaky, hlavné znaky prezývok (tabuizácia).
3. Fungovanie žiackej prezývky v mikroprostredí školy, motivácia vzniku, motivanty.
4. Vzťah žiacka prezývky – hypokoristické osobné meno žiaka.
5. Edukačný potenciál žiackych prezývok vo výlučne onomastickom prístupe (špecifické onymické javy – proprializácia, transonymizácia, polyonymia) i situačnom prístupe onomastickej edukácie (potenciál využitia pri formovaní žiackych jazykových kompetencií).

Štruktúra habilitačnej prednášky bola vystavaná systematicky a logicky. Prednáška bola proporčne vyrovnaná a rešpektovala terminologické a metodologické štandardy odboru. Habilitantka jasne definovala prezentovanú problematiku (prezývka ako onymická subkategória) a potenciál, ktorý v sebe skrýva pri formovaní žiackych jazykových kompetencií v materinskom jazyku.

Habilitantka Dr. Beláková preukázala sformované pedagogické zručnosti a schopnosť uceleného výkladu témy v stanovenom časovom rozsahu. Výklad bol koncipovaný proporčne so zohľadnením nevyhnutnej argumentačnej výstavby, rešpektoval pojmový a teoretický rámec témy a zároveň bol vhodnou prezentáciou vlastného vkladu habilitantky do skúmanej problematiky, pretože vo svojej prednáške funkčne integrovala existujúce vedecké poznanie v medzinárodnom aj domácom kontexte s vlastnými výskumnými výsledkami.

Prednáška iniciovala diskusiu, v rámci ktorej habilitantka preukázala výbornú orientáciu v širšom rámci problematiky a schopnosť vedeckej argumentácie. Do diskusie sa zapojili: prof. Bílik, prof. Ligoš, prof. Trnka, doc. Valentová, doc. Hladký, prof. Kaščák a prof. Pokrivčáková.

V rámci diskusie habilitantka adekvátne reagovala na otázky a podnety z pléna.

Habilitačná komisia preto konštatuje, že habilitačná prednáška a následná diskusia potvrdila vedecké i pedagogické kvality uchádzačky i odôvodnenosť jej kvalifikačného a akademického postupu.

d) Zhodnotenie habilitačnej práce

Uchádzačka predložila na habilitačné konanie habilitačnú prácu s názvom Teória vyučovania vlastných mien vo forme printovej vedeckej monografie. Všetci traja oponenti detailne zhodnotili kľúčové aspekty habilitačnej práce a vyzdvihli prínos Dr. Belákovej k riešeniu zvolenej problematiky, a to nielen v tejto práci, ale aj v jej doteraz publikovaných štúdiách a vedeckých publikáciách. Habilitačnú prácu vnímali ako mimoriadne aktuálny, významný a užitočný počin, ktorý obohacuje onomastický a lingvodidaktický výskum na Slovensku a aj za jeho hranicami. V monografii sa prvýkrát v slovenskom kontexte komplexne rozpracúva problematika teórie a praxe onomastickej edukácie. Habilitačná práca tak tematicky rozširuje jestvujúcu lingvodidaktickú produkciu a radí sa k doteraz skromnému počtu publikácií, ktoré sú zamerané na špecifickú obsahovú oblasť jazykovo-komunikačnej edukácie.

V žiadnom z posudkov sa neobjavilo zásadnejšie spochybnenie výsledkov práce a všetky otázky, ktoré oponenti autorke práce položili, sú predovšetkým námetmi na dodatočné objasnenie a doplnenie alebo sú impulzmi pre vedeckú diskusiu. Posúdenie habilitačnej práce oponentmi je pozitívne a všetci zhodne odporučili prácu na obhajobu. Práca bola hodnotená ako vedecky prínosná a výskumne inšpiratívna. Práca rozširuje súčasné lingvistické, onomastické a lingvodidaktické poznanie a prináša užitočné implikácie pre edukačnú prax. Predložená monografia je priekopnícka v zmysle konštituovania didaktiky vlastných mien ako novej onomastickej a lingvodidaktickej subdisciplíny.

Kvalita habilitačnej práce Dr. Belákovej zodpovedá nárokom kladeným na tento typ kvalifikačného textu, má jednoznačný vzťah k odboru, v ktorom sa habilitácia koná, a reprezentuje i rozširuje aktuálne domáce a zahraničné vedecké poznatky o zvolenom probléme.

e) Zhodnotenie pedagogickej, vedeckej a publikačnej činnosti

Habilitačná komisia vo svojom stanovisku zo dňa 15. 5. 2023 konštatovala plnenie stanovených kritérií vzťahujúcich sa na habilitáciu docentov. Rekapitulujeme výsledky preskúmania týchto kritérií:

Uchádzačka v žiadosti o habilitačné konanie predložila všetky požadované doklady, ktoré sú stanovené vyhláškou č. 246/2019 MŠ SR o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov alebo umelecko-pedagogických titulov docent a profesor (§ 1, ods. 3), ako aj Zásadami Trnavskej univerzity v Trnave o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov docent a profesor (§ 1, ods. 2). Požadované materiály uchádzačky sú súčasťou jeho habilitačného spisu nachádzajúceho sa na oddelení pre vedu, výskum a zahraničné vzťahy dekanátu Pedagogickej fakulty TU v Trnave. Ich hodnovernosť je zaručená a overená štandardnou a relevantnou administratívnou agendou. Habilitačná komisia skonštatovala úplnosť a dôveryhodnosť predložených dokladov a materiálov a považuje ich za relevantné na uskutočnenie habilitačného konania.

Základná profesijná príprava uchádzačky a jej ďalší kvalifikačný a akademický rast sú jednoznačne spojené s odborom habilitačného konania. Habilitačná komisia ocenila kontinuálnu činnosť a vedecko-pedagogickú vyzretosť adeptky. Magisterské vzdelanie získala v odbore učiteľstvo akademických predmetov, v kombinácii predmetov slovenský jazyk a literatúra – náboženská výchova na Pedagogickej fakulte TU v Trnave (2003). Tu absolvovala aj rigorózne konanie zamerané na didaktiku slovenského jazyka v odbore učiteľstvo a pedagogické vedy (2003 – 2004). Na tej istej fakulte pokračovala v doktorandskom štúdiu, ktoré absolvovala v roku 2008 v študijnom programe Teória jazykového a literárneho vzdelávania v odbore odborová didaktika.

Pred uzatvorením pracovného pomeru s Trnavskou univerzitou a nástupom na Katedru slovenského jazyka a literatúry habilitantka pôsobila 2 školské roky na Základnej škole na Ulici Kornela Mahra v Trnave (učiteľka slovenského jazyka a náboženskej výchovy, 2003 – 2005) a ďalšie dva školské roky na Základnej škole vo Voderadoch (učiteľka slovenského jazyka a literatúry, 2005 – 2007). V roku 2009 nastúpila ako vysokoškolská učiteľka na 100 % pracovný úväzok na pozíciu odbornej asistentky Katedry slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity, od roku 2022 pôsobí na funkčnom mieste univerzitného docenta v odbore učiteľstvo a pedagogické vedy.

Z predloženého zoznamu publikovaných prác, ktorý bol spracovaný vo forme výstupu z evidencie Univerzitnej knižnice Trnavskej univerzity, z hodnôt v tabelárnom vyjadrení ukazovateľov publikačnej činnosti je zrejmé, že uchádzačka nielenže plní, ale vo väčšine evidovaných kategórií prekračuje extenzívne kritériá ukazovateľov vedeckej práce podľa § 3 a § 4. Zoznam výstupov publikačnej činnosti (spolu 63 jednotiek), ktorý je v súlade s kritériami konania, zahŕňa:

Skupina A1 – Knižné publikácie charakteru vedeckej monografie – počet záznamov: 2

AAB Vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách (2)

Skupina A2 – Ostatné knižné publikácie – počet záznamov: 10

ACB Vysokoškolské učebnice vydané v domácich vydavateľstvách (6)

BAB Odborné knižné práce vydané v domácich vydavateľstvách (1)

- BCB Učebnice pre základné a stredné školy (3)
- Skupina B – Publikácie v karentovaných časopisoch – počet záznamov: 2
- ADM Vedecké práce v zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo Scopus (2)
- Skupina D – Ostatné publikácie – počet záznamov: 35
- ADE Vedecké práce v zahraničných nekarentovaných časopisoch (1)
- ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch (4)
- AED Vedecké práce v domácich recenzovaných zborníkoch (3)
- AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách (5)
- AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách (10)
- BCK Kapitoly v učebniciach a učebných textoch (1)
- BDE Odborné práce v nekarentovaných zahraničných časopisoch (1)
- BDF Odborné práce v nekarentovaných domácich časopisoch (7)
- BEF Odborné práce v nerecenzovaných domácich zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných; 3)
- Skupina N – Ostatné publikácie – mimo kategórií MŠSR – počet záznamov: 14
- AEE Vedecké práce v zahraničných nerecenzovaných vedeckých zborníkoch (1)
- BED Odborné práce v recenzovaných domácich zborníkoch (konferenčných aj nekonferenčných; 1)
- DAI Kvalifikačné práce (dizertačné, habilitačné, atestačné...; 2)
- EDI Recenzie v časopisoch a zborníkoch (4)
- GII Rôzne, ktoré nemožno zaradiť do predchádzajúcich (1)
- Ostatné (1)
- P1 Pedagogický výstup publikačnej činnosti ako celok – učebnica pre vysoké školy, učebnica pre stredné školy, učebnica pre základné školy, skriptum, učebný text, pracovný zošit, didaktická príručka (1)
- V2 Vedecký výstup publikačnej činnosti ako časť editovanej knihy alebo zborníka – kapitola, príspevok, abstrakt, abstrakt z podujatia, poster z podujatia, príspevok z podujatia (1)
- V3 Vedecký výstup publikačnej činnosti z časopisu – abstrakt, článok, abstrakt z podujatia, poster z podujatia, článok z podujatia (2)

Habilitačná komisia konštatuje, že publikačná činnosť uchádzačky i vedecké projekty, na riešení ktorých sa podieľala, sa viažu na vedný odbor, v ktorom sa uskutočňuje habilitačné konanie (odborová didaktika) a dokumentujú tvorivý vklad uchádzačky do rozvoja tohto vedného a študijného odboru. Túto skutočnosť potvrdzuje aj citačný ohlas na práce habilitantky.

Štatistika citácií vyhláška č. 467/2012:

- [1] Citácie v zahr. pub. registrované v cit. indexoch Web of Science a v databáze Scopus: 1
- [2] Citácie v domác. pub. registrované v cit. indexoch Web of Science a databáze Scopus: 8
- [3] Citácie v zahr. publikáciách, neregistrované v cit. indexoch: 27
- [4] Citácie v domácich publ., neregistrované v cit. indexoch: 40
- [6] Recenzie v domácich publikáciách: 2

Štatistika citácií vyhláška č. 397/2020:

[01] Citácia v publikácii registrovaná v citačných indexoch: 5

[02] Citácia v publikácii vrátane citácie v publikácii registrovanej v iných databázach okrem citačných indexov: 15

[03] Recenzia a umelecká kritika v publikácii: 1

Spolu: 99

Záverčné vyjadrenie a návrh habilitačnej komisie

Habilitačná komisia po preskúmaní príslušných materiálov konštatuje a potvrdzuje plnenie kritérií uchádzačky na habilitáciu docentov v odbore odborová didaktika (v súlade s § 76 ods. 1, 3, 4 a 6 Zákona o VŠ, ako aj v súlade s príslušnými normami TU). Ďalší priebeh habilitačného konania – obhajoba habilitačnej práce a prednesenie habilitačnej prednášky, spolu so zohľadnením pozitívnych stanovísk oponentov k habilitačnej práci potvrdili splnenie pedagogických i vedeckých kritérií uchádzačky, ktoré sa viažu na akademickú funkciu docenta.

Na základe celkového priebehu habilitačného konania habilitačná komisia

ODPORÚČA

vedeckej rade Pedagogickej fakulty TU v Trnave, aby habilitantke PaedDr. Márii Belákovej, PhD., schválila udelenie vedecko-pedagogického titulu docent v študijnom odbore odborová didaktika.

V Trnave 23. novembra 2023

prof. PaedDr. Silvia Pokrivčáková, PhD.
doc. PhDr. Stanislav Štěpáník, Ph.D.
prof. PaedDr. Milan Ligoš, CSc.
prof. PaedDr. Ľudmila Liptáková, CSc.
doc. PaedDr. Július Lomenčík, PhD.
Mgr. Iveta Valentová, PhD.